

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาในระดับที่สร้าง “ปัญญา” ให้กับคนในชาติ เป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการผลิต “คลังสมอง” ให้กับประเทศ ดังนั้นในแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2557) ซึ่งเป็นแผนแม่บท (Master Plan) จึงได้กำหนดทิศทางเพื่อกำกับการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีคุณภาพทัดเทียมนานาชาติได้ให้ความสำคัญกับการสร้างกำลังคนที่ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นในด้านปริมาณเท่านั้น แต่มุ่งเน้นด้านคุณภาพด้วย (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543, หน้า 1) ทั้งนี้การพัฒนาที่มีการศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้องเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งสติปัญญา เจตคติ ค่านิยม ทักษะ และพฤติกรรม (ภาสินี เปี่ยมพงศ์สานต์, 2548, หน้า 5) การพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมด้วยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยจึงได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา และได้ทุ่มเทงบประมาณในการนี้ จนกระทั่งหน่วยงานของสหประชาชาติที่ดูแลเรื่องการศึกษาได้จัดให้ประเทศไทยเป็น 1 ใน 3 ของประเทศกลุ่มแรกที่ดูแลเรื่องการศึกษามากที่สุด แต่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษากลับเปลี่ยนเป็น 1 ใน 3 ของประเทศกลุ่มสุดท้าย (สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้, 2548, หน้า 3) แนวทางการแก้วิกฤตทางการศึกษาในปัจจุบัน คือ การปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลงระบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพ ความคิดเรื่องการปฏิรูปการศึกษาจึงมีผลทำให้เกิดกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของชาติ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์การจัดการศึกษาของไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545ก, หน้า 38)

หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ การพัฒนาครู โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการฝึกหัดครูที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษายังไม่เป็นที่พึงพอใจของสังคมและผู้ใช้ครู ครูส่วนใหญ่ยังขาดทักษะ และความสามารถในการศึกษาอย่างมีระบบ ขาดคุณลักษณะใฝ่รู้ ใฝ่เรียน คุณธรรม จริยธรรม และความศรัทธาในวิชาชีพครู อันเป็นผลมาจากการคัดเลือกนักศึกษาครู หลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนเพื่อการผลิตครูไม่เหมาะสม (สนธิ สมัครการ และสุพรรณิ ไชยอำพร, 2547, หน้า 9) นอกจากนี้การศึกษาในอนาคตจะมีลักษณะที่หลากหลายทั้งด้านประชากร ในระบบการศึกษา หลักสูตร วิธีแสวงหาความรู้ และการสนับสนุนทางการศึกษา นโยบายการผลิตครูจะเปลี่ยนแปลงตามการเปลี่ยนแปลงระบบทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป

สถาบันผลิตครูจะต้องพิจารณาความสำคัญของการเตรียมตัวบุคคลที่จะเข้าสู่วิชาชีพครูมากยิ่งขึ้น การพัฒนาครูอย่างเป็นระบบต่อเนื่องทั้งกระบวนการผลิตครู กระบวนการใช้ครู รวมถึงการบำรุงรักษาพัฒนาครูประจำการให้มีศักยภาพสูงจึงเป็นภารกิจสำคัญของประเทศชาติที่ต้องกระทำอย่างจริงจัง (สำนักงานสภาพัฒนาการศึษา, 2543, หน้า 9-10) ดังความปรากฏในมาตรา 52 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ความว่า “ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยควรกำกับ และประสานให้สถาบันที่ผลิตครู และพัฒนาครูคณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อม และมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสภาพัฒนาการศึษา, 2543, หน้า 9-10)

ขณะนี้ทางกระทรวงศึกษาธิการยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาไทยอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีนโยบายการปฏิรูปการศึกษารอบสอง ซึ่งมีประเด็นสำคัญของระบบการศึกษา และเรียนรู้ที่ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วนสี่ประการหลัก คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการใหม่ แนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่นั้น คือ การพัฒนาระบบผลิตครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา แนวทางนี้มีมาตรการในการปรับระบบการผลิต การคัดสรร ค่าตอบแทน และสวัสดิการให้สามารถดึงดูดคนเก่งและดี มีใจรักในวิชาชีพมาเป็นครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เช่น มีระบบการให้ทุนการศึกษาแก่ผู้เรียนดี มีใจรักมาเรียนครู และรับประกันการบรรจุเป็นข้าราชการครูเมื่อสำเร็จการศึกษา หรือจัดให้นิสิต/ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปี และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานวิชาชีพครู เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีมาตรการให้มีสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นความเป็นเลิศด้านการผลิตครู วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับวิชาชีพครู รวมทั้งมีระบบประกันและรับรองคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครูและสถาบันผลิตครู (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 13-32) ดังที่นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง การปฏิรูปการศึกษารอบสอง ในวันประชุมโครงการรวมพลัง เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาไทย ประจำปีงบประมาณ 2552 เรื่อง “ปฏิรูปการศึกษารอบสอง การประเมินรอบสาม: ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา” เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 ว่าการปฏิรูปการศึกษารอบสอง มีเป้าหมายประการเดียว คือ ทำให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษนี้ มุ่งเน้นไปที่คุณภาพ ขณะเดียวกันจะเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา และผลักดันการศึกษา

นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควบคู่ไปกับการศึกษาในระบบ เนื่องจากหลังจากจบมหาวิทยาลัยแล้วการเรียนรู้ไปจนตลอดชีวิตของเราในสังคมข้างนอก ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการที่จะช่วยจัดการเรียนรู้ได้ เช่น จะต้อง มีห้องสมุดประชาชน แหล่งเรียนรู้ อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ ห้องสมุดเคลื่อนที่ ที่จะให้บริการในการเรียนรู้ มีระบบคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่จะให้บริการแก่ประชาชน ในการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ซึ่งจะส่งผลถึงความสามารถในการแข่งขันของประชาชนในประเทศ เพิ่มขึ้นด้วย การปฏิรูปการศึกษารอบสองจะต้องทำให้เด็กของเราเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข ดังนั้น ในแต่ละเรื่องก็จะมีรายละเอียดต่าง ๆ ตามมา และยังได้กล่าวถึง แนวทางการผลิต และพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ด้วยว่าจะเน้นพัฒนาให้เป็นครูยุคใหม่ ทั้งครูปัจจุบัน ที่จะต้องมีการอบรมพัฒนาทุกคนทั่วประเทศในปีนี้ และครูที่กำลังจะเข้ามาในอนาคต โดยมีโครงการ ครูพันธุ์ใหม่ที่จะเปิดโอกาสให้คนเก่งเข้ามาเป็นครูมากขึ้น อีกทั้งจะมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ ในการผลิตครูที่จะต้องมีความมาตรฐานอย่างน้อย 5 ข้อ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา คือ 1) มีคุณธรรมจริยธรรม 2) มีความเป็นเลิศทางวิชาการ 3) มีทักษะทางวิชาการในวิชาที่เรียน 4) มีทักษะทางสังคม เพื่อจะอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ 5) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ (บัลลังก์ โรหิตเสถียร และนางศศิณี โมลีเก, 2553) ดังนั้นมหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยงานทางการศึกษาหลัก ที่ทำหน้าที่ผลิตครู จึงควรได้ทบทวนบทบาทหน้าที่การผลิตครูทั้งกระบวนการ โดยเริ่มจากการคัดเลือกนักเรียนที่จะเข้ามาเรียนสาขาวิชาชีพครู การพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพครูการปฏิรูป การเรียนการสอน และกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคใต้มี 5 แห่ง รวมกันเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ ภาคใต้ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัย ราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ทั้ง 5 มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังกล่าวเป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ภายใต้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ที่ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบัน อุดมศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาแผ่นดิน พัฒนาพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญา ของท้องถิ่น ที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้า อย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาส่งเสริม วิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัยให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และ พัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู” คณะวิชาที่มี บทบาทในการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ คือ

คณะครุศาสตร์ โดยใช้หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรใหม่ที่เป็นหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษา (หลักสูตร 5 ปี) สร้างโอกาสในการประยุกต์ใช้กับวิชาเรียนกลุ่มการศึกษาทั่วไป และใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ทุกสถานการณ์ ผลิตรุในมิติใหม่ที่เน้นการจัดการศึกษาที่ใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน (Outcomes-Based Education) ให้บัณฑิตครุมีคุณภาพ มีศักดิ์ศรีความเป็นครูตามมาตรฐานวิชาชีพครูเป็นครูชั้นวิชาชีพที่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีและเก่ง จัดทำขึ้นครอบคลุมตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ครูสภาตามพระราชบัญญัติสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 ได้กำหนดให้มีมาตรฐานวิชาชีพครู 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานและมาตรฐานด้านการปฏิบัติตนในแต่ละมาตรฐานย่อยทั้ง 3 ด้าน ได้กำหนดสาระและสมรรถนะ เป็นกรอบแนวทางการบริหารจัดการ โครงสร้างของหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) หมวดวิชาเฉพาะ (Specialization) และหมวดวิชาเลือกเสรี ในหมวดวิชาเฉพาะนั้นจำแนกเป็นกลุ่มวิชาชีพครู กลุ่มวิชาการศึกษา กลุ่มวิชาชีพประสบการณ์วิชาชีพครู และกลุ่มวิชาเนื้อหา วิชาเอกคณะครุศาสตร์กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ได้จัดให้มีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่บริหารจัดการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา มีการจัดให้นักศึกษาสาขาวิชาชีพครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5 ปี ปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตั้งแต่ชั้นปีที่ 3 ถึงชั้นปีที่ 5 ในหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่เป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่หน่วยฝึกให้เลือก 1 หน่วย ฝึกจากหน่วยฝึกทั้งหมด ทั้งนี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามโครงสร้างหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตนั้นจะแบ่งการฝึกออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1) ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2) ขั้นตอนปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และขั้นตอนปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ถือเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตครู เพราะเป็นกระบวนการภาคปฏิบัติที่จะช่วยเสริมสร้างนักศึกษาครูให้เป็นผู้มีความรักและศรัทธาต่ออาชีพครู เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่ทำให้บัณฑิตครุมีทักษะและความพร้อมในการปฏิบัติงานครูมากขึ้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพครู การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีอิทธิพลสำคัญต่อนักศึกษาครูมากกว่าประสบการณ์ทั้งหลายที่นักศึกษาได้รับ หากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานครูของตน ส่งผลให้บัณฑิตครุมีคุณภาพอย่างแท้จริง เป็นที่พึงพอใจแก่หน่วยงานผู้ใช้ครู (อรุณี สถิตยภัคติกุล, 2550, หน้า 3) เมื่อพิจารณาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในรายละเอียดจากความเป็นมา และสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ พบว่า

มีประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ 1) หลักสูตรที่จัดให้สำหรับนักศึกษา สาขาวิชาชีพครู คือ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ระยะเวลา 5 ปี เน้นการจัดการศึกษาที่ใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน (Outcomes-Based Education) จึงมีการจัดการเรียนรู้ด้วยการเน้นผลลัพธ์ (Outcomes-Based Learning) 2) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการปฏิบัติการฝึก 2 ขั้นตอนใหญ่ คือ การปฏิบัติงานวิชาชีพครู (Practicum) และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ (Internship) 3) ตามโครงสร้างการบริหารงาน งานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ภายใต้การบริหารของฝ่ายจัดการศึกษาที่เป็นงานวิชาการ คณะครุศาสตร์ และ 4) การดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพครูที่กำหนด โดยครูสภาตามพระราชบัญญัติสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49

ปัญหาในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ได้แก่ การนิเทศนักศึกษาโดยอาจารย์นิเทศก์ ปัญหาการสื่อสาร ปัญหาการเดินทางไปนิเทศนักศึกษาในพื้นที่ห่างไกลและไม่ปลอดภัย นอกจากนี้ยังพบปัญหาความไม่เข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นทำให้เกิดปัญหาในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (งานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์, 2551, หน้า 21)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ จะทำให้ได้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสม ตอบสนองสาระ และสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภาระงานของคณะครุศาสตร์ และเกิดประสิทธิภาพในเชิงภาระงานของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ เป็นกลยุทธ์สำคัญในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สอดคล้องกับแนวคิดในแนวทาง และมาตรการของการปฏิรูปการศึกษารอบแรกและรอบสอง ทำให้การผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ มีทิศทางและมีเป้าหมาย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพชั้นสูงอย่างชัดเจน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้
2. เพื่อประเมินความเหมาะสมในการนำรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ไปใช้

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้มีลักษณะเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ หรือไม่ อย่างไร

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้
2. ผลของการวิจัยสามารถช่วยให้การดำเนินงานพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาให้เป็นครูที่ดีต่อไปในอนาคต
3. ได้ข้อมูลและสารสนเทศสำหรับการศึกษา ค้นคว้า แก้ปัญหา และพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ที่มีการบริหารจัดการงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ เพื่อตอบสนองสาระ และสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภาระงานของคณะครุศาสตร์ และเกิดประสิทธิภาพในเชิงภาระงานของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ เป็นกลยุทธ์สำคัญในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้หลักการแนวคิดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาที่เกี่ยวกับมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ปรัชญา 2) หลักการและแนวคิด 3) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 4) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) ลักษณะงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียน 7) ลักษณะงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ 8) บทบาทหน้าที่ของฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 9) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

10) บทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง 11) บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ และ 12) การประเมินผล การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน และการปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548, หน้า 4) สาระการฝึกทักษะ และสมรรถนะของครู และการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพครูตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการกำหนด รวมเข้ากับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ และการสร้างรูปแบบ พัฒนาเป็นรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ดังภาพที่ 1

การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่ม มหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. ปรัชญา
2. หลักการและแนวคิด
3. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
5. โครงสร้างหลักสูตร
6. ลักษณะงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียน
7. ลักษณะงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ
8. บทบาทหน้าที่ของฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
9. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
10. บทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง
11. บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์
12. การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ดังนี้

1. เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ประกอบด้วย 5 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ คือ 1) ปรัชญา 2) หลักการและแนวคิด 3) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 4) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 5) โครงสร้างหลักสูตร 6) ลักษณะงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียน 7) ลักษณะงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ 8) บทบาทหน้าที่ของฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 9) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 10) บทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง 11) บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ และ 12) การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. การพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ใช้แนวทางการพัฒนาตามโครงสร้างหลักสูตรและคำอธิบายรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 ขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 ขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 6 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประชากรเป็นกลุ่มอาจารย์ที่ทำหน้าที่ประธานหลักสูตร

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนประธานหลักสูตรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 28 คน

กลุ่มที่ 2 ประชากรเป็นกลุ่มอาจารย์ที่ทำหน้าที่อาจารย์นิเทศก์ประจำหลักสูตร

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนอาจารย์นิเทศก์ประจำหลักสูตรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 134 คน

กลุ่มที่ 3 ประชากรเป็นกลุ่มนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มที่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Sampling Randomization Probability) ซึ่งเป็นการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยสุ่มนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในแต่ละสาขาวิชาของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ด้วยสัดส่วนร้อยละ 10 ได้จำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 220 คน

กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้สนทนากลุ่ม (Focus Group) ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ผลงาน ประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารจัดการดำเนินงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5 ปีขึ้นไป

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยคณบดีคณะครุศาสตร์ 5 คน รองคณบดีรับผิดชอบดูแลฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5 คน และหัวหน้างานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5 คน รวม 15 คน

กลุ่มที่ 5 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ด้านการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และ/หรือด้านหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อตรวจสอบรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

ในการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความรู้ ผลงาน ประสบการณ์ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และ/หรือด้านการบริหารการศึกษาวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และ/หรือ
2. มีประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารจัดการและการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5 ปีขึ้นไป

ประกอบด้วย ประธานหลักสูตร 5 คน อดีตคณบดีคณะครุศาสตร์ 2 คน หัวหน้าภาควิชา 2 คน อาจารย์ประจำโปรแกรม 2 คน รองคณบดี 2 คน รองอธิการบดี 1 คน และหัวหน้าฝ่าย 1 คน รวม 15 คน

กลุ่มที่ 6 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีเกณฑ์คัดเลือก คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ผลงาน ประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารจัดการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5 ปีขึ้นไป

ได้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยคณบดีคณะครุศาสตร์ 5 คน รองคณบดีรับผิดชอบดูแลฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5 คน และหัวหน้างานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5 คน รวม 15 คน

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

1. การศึกษา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์อื่น ๆ และมหาวิทยาลัยที่ผลิตบัณฑิตสาขาวิชาชีพครูทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. การศึกษา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

3. การศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ โดยควรสนทนากลุ่มกับคณบดีคณะครุศาสตร์ รองคณบดีรับผิดชอบดูแลฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และหัวหน้างานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้กับอาจารย์ที่ทำหน้าที่ประธานหลักสูตร อาจารย์นิเทศก์ประจำหลักสูตร และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

1. การพัฒนารูปแบบฉบับร่าง นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ และวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา และการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพครูตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รวมเข้ากับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการสร้างรูปแบบ นำมาสังเคราะห์ร่วมกัน หลังจากนั้นจึงพัฒนาเป็นรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ที่เป็นฉบับร่าง

2. การตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ให้ผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ตรวจสอบรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ที่มีความรู้ ผลงาน ประสบการณ์ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และ/หรือด้านการบริหารการศึกษาวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และ/หรือมีประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารจัดการ และการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5 ปีขึ้นไป

จำนวน 15 คน พิจารณารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

นำผลที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ได้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

1. การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยจัดประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ที่เป็นคนบดึคณัะครุศาสตร์ รองคณบดีรับผิดชอบดูแลฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หัวหน้างานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ที่มีความรู้ ผลงาน ประสบการณ์การทำงานด้านการบริหารจัดการ และการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 5 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน พิจารณาความเหมาะสม วิพากษ์ วิเคราะห์ความสอดคล้องกับเหตุผล และสรุปความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ไปใช้

2. นำผลที่ได้จากการประชุมสัมมนาปรับปรุงรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ได้รูปแบบที่ปรับปรุงพัฒนาขึ้นเป็นฉบับสมบูรณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง การเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ในการฝึกทุกขั้นตอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

2. มาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับวิชาชีพครู กำหนดโดยคุรุสภา ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 จำนวน 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานด้วยการควบคุม และรักษามาตรฐานการประกอบวิชาชีพ ตามข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการประกอบวิชาชีพครู

2.1 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดสำหรับผู้ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพ จะต้องมีความรู้และมีประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ

จึงจะสามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้

2.2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดให้มีการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี คือ การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนและการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

2.3 มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤตินของ ผู้ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทาง และข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภาจะกำหนดเป็นข้อบังคับต่อไป

3. รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง วิธีดำเนินงานที่มีระบบแบบแผน เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติการสอนตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ประกอบด้วยปรัชญา หลักการ และแนวคิด การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ลักษณะงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียน ลักษณะงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ บทบาทหน้าที่ของฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู บทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศ และการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีดังนี้

3.1 ปรัชญา หมายถึง ความเชื่อของการดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

3.2 หลักการและแนวคิด หมายถึง แนวทางการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

3.3 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการ และการดำเนินการ การควบคุมดูแล รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.4 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง เป้าหมายซึ่งต้องการให้กิจกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้บรรลุผล

3.5 โครงสร้างหลักสูตร หมายถึง องค์ประกอบของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้

3.6 ลักษณะงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเรียน หมายถึง งานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยการศึกษาสังเกตและมีส่วนร่วม และการทดลองสอนของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครู ซึ่งต้องผ่านการเรียนรู้จากกิจกรรมที่กำหนดให้ดำเนินการในมหาวิทยาลัย และปฏิบัติการงานที่เกี่ยวข้องกับครูในสถานศึกษา

3.7 ลักษณะงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ หมายถึง งานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สาระใดสาระหนึ่ง ซึ่งผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูต้องผ่านการเรียนรู้จากกิจกรรมที่กำหนดให้ดำเนินการในมหาวิทยาลัย และปฏิบัติการงานที่เกี่ยวข้องกับครูในสถานศึกษา

3.8 บทบาทหน้าที่ของฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง การแสดงออกของฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามลักษณะของงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3.9 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง การแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามลักษณะของงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ปฏิบัติ หรือได้รับมอบหมาย

3.10 บทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง หมายถึง การแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งของครูพี่เลี้ยง ตามลักษณะของงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ปฏิบัติ หรือได้รับมอบหมาย

3.11 บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ หมายถึง การแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งของอาจารย์นิเทศก์ ตามลักษณะของงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ปฏิบัติ หรือได้รับมอบหมาย

3.12 การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบ หรือการพิจารณาคัดสินคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อกำหนดคุณค่า คุณภาพความถูกต้องเหมาะสมโดยอาศัยเกณฑ์เป็นหลัก

4. กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้ หมายถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดในภาคใต้ จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา